

Motion till riksdagen

1985/86:Ub558

Siri Häggmark och Gullan Lindblad (m)

Bättre läkemedelsundervisning vid vårdskolorna

”Dosen blev för stor – syster kan inte räkna.” Denna något spetsiga formulering stod som överskrift i Vårdfacket, organ för Svenska hälso- och sjukvårdens tjänstemannaförbund.

Tidningen redovisade i en artikel ett par undersökningar angående sjuksköterskestuderandes kunskaper i läkemedelsräkning utförda av vårdlärare. I den ena undersökningen fick över 700 nästan färdiga sjuksköterskor vid 16 olika vårdskolor räkna 10 uppgifter i läkemedelsräkning. Resultatet var nedslående. Endast 38 % av de blivande sjuksköterskorna hade alla rätt på de 10 räkneuppgifterna.

Exemplen var konstruerade så att alla borde ha kunnat lösa uppgifterna. Trots det svarade mer än var femte fel på en av uppgifterna som innehöll procenträkning. Var tionde räknade fel på enkel omvandling av vikt och volymenheter. 12 % visste inte hur många mikrogram som går på ett milligram.

I ett av räkneexemplen, som var konstruerat utifrån ett fall i hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd, gjorde nästan en fjärdedel av de blivande sjuksköterskorna samma fel som föranledde anmälan. Ett litet barn fick en tio gånger för stor dos morfin.

Även den andra undersökningen bekräftar samma sak, nämligen att det är fel i enhetsomvandling och decimalräkning som är vanligast.

Sjuksköterskeelevernas förbund (SSEF) som också undersökt förhållandena bl. a. rörande läkemedelsundervisningen vid landets samtliga vårdskolor påvisar att det råder stora skillnader avseende denna undervisning. Detta är oroande.

Man måste kunna kräva att de som börjar en sjuksköterskeutbildning har ordentliga förkunskaper i matematik. Man måste också kräva att läkemedelsräkning får ett större utrymme i undervisningen och att den undervisningen blir likvärdig vid landets samtliga vårdskolor.

Redan i motion 1981/82:1303 yrkade vi att riksdagen skulle begära att regeringen skulle vidta åtgärder för att öka säkerheten vid läkemedelshanteringen inom hälso- och sjukvården.

Socialutskottet anförde vid sin behandling av motionen följande:

Utskottet konstaterar för sin del att de inhämtade remissvaren i stor utsträckning bekräftar motionärernas uppfattning. Inte minst de svårtillgängliga bestämmelserna och de komplicerade ansvarsförhållandena gör att det finns ett särskilt behov av information till berörd personal liksom av kontinuerlig uppföljning och kontroll av olika handlägningsrutiner m. m.

Att misstag inom läkemedelshanteringen i största möjliga utsträckning måste förebyggas är en fråga av avgörande betydelse för patienternas trygghet och för det allmänna förtroendet för hälso- och sjukvården. Utskottet ser det därför som utomordentligt angeläget att dessa frågor blir föremål för noggranna överväganden och att de åtgärder som framstår som motiverade skyndsamt genomförs. Beträffande de olika punkter som tas upp i motionen vill utskottet dessutom framhålla följande.

Avgörandena från det tidigare medicinalväsendets ansvarsnämnd visar bl. a. att de vanligaste misstagen inom läkemedelshanteringen är feldosering och förväxling, dvs. felaktigheter som hänger samman dels med frågan om personalens kompetens för uppgiften, dels med frågan om rutiner för den praktiska hanteringen av läkemedel och för kontroll av olika åtgärder.

När det gäller personalens utbildning och kompetens vill utskottet understryka vad såväl motionärerna som flera remissinstanser framhållit om nödvändigheten av att sjuksköterskeutbildningen ger tillräckliga kunskaper i läkemedelsräkning. Härvid måste bl. a. beaktas behovet av grundläggande kunskaper och träning i matematik. Med hänsyn till att många patients hälsa i så hög grad är beroende av att inga misstag görs när det gäller deras läkemedel ter det sig dessutom nödvändigt att avkräva de studerande individuella kunskapsprov. Utgångspunkten för ställningstagandet till sådana frågor måste vara att hälso- och sjukvårdens personal måste ha de kunskaper som krävs för att ge patienterna en god vård. Sjukvårdshuvudmännen har möjlighet att inom ramen för linjenämndernas verksamhet bevaka dessa synpunkter. Universitets- och högskoleämbetet (UHA) kan emellertid ha anledning att överväga behovet av ytterligare vägledning till de lokala beslutsorganen när det gäller utformning av lokala planer och kursplaner.

Trots detta enhälliga uttalande har tydligen alltför litet hänt i denna för patientens säkerhet så viktiga fråga.

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bättre läkemedelsundervisning vid vårdskolorna.

Stockholm den 23 januari 1986

Siri Häggmark (m)

Gullan Lindblad (m)

